

POLICY BRIEF PROJEKTU KREMLIN WATCHERS MOVEMENT

KREMLIN WATCHERS MOVEMENT
REPORT
2023

OKTÓBER 2023

**PREDVOLEBNÁ KOMUNIKÁCIA TÉM
O VOJNE NA UKRAJINE
A ZAHRANIČNEJ POLITIKE SLOVENSKA
POČAS SEPTEMBRA 2023**

INFOSECURITY.SK

KREMLIN WATCHERS MOVEMENT

Kremlin Watchers Movement je projekt, ktorý funguje už takmer tri roky v rámci boja proti ruskému škodlivému vplyvu a dezinformáciám v Európe. Autori a mladí analytici vytvárajú obsah o ruskom škodlivom vplyve a dezinformáciách na sociálnych sieťach, čím informujú nielen odbornú komunitu, ale aj širokú verejnosť o najnovších udalostiach v tejto oblasti.

AUTORI

Katarína Drevená
Peter Dubóczy
Štefan Ižák

DISCLAIMER

Report vznikol v rámci projektu Kremlin Watchers Movement. Správu pripravilo Infosecurity.sk. Predstavuje fakty a závery vyplývajúce z analýzy informačného prostredia. Za obsah dokumentu sú zodpovední výlučne jeho autori.

INFOSECURITY.SK

OBSAH

Úvod	4
Kľúčové zistenia.....	5
Dizajn výskumu a metodológia	6
Politická komunikácia v číslach	8
Témy a naratívy politickej komunikácie.....	12
Téma vojny na Ukrajine	14
Zahraničnopolitické ukotvenie Slovenska.....	15
Komunikácia jednotlivých politických strán	18
Záver	24
Príloha 1: Kľúčové slová	25
Príloha 2: Zoznam aktérov	26

INFOSECURITY.SK

Úvod

Výsledky slovenských parlamentných volieb, ktoré sa konali 30. septembra 2023, môžu byť kritické pre budúcnosť slovenskej politiky voči Ukrajine, ktorá aj s vojenskou pomocou Slovenska a ďalších krajín odoláva ruskej vojenskej agresii. Slovenská zahraničná politika sa však môže zmeniť aj voči západným partnerom, EÚ a NATO. Určité znepokojenie nad kontinuitou slovenskej zahraničnej politiky totiž vyplýva z mnohých predvolebných vyjadrení strán, ktoré po voľbách sformovali vládnu koalíciu (SMER-SSD, HLAS-SD a SNS).

Slovenská predvolebná kampaň sa tento rok niesla v tieni ruskej agresie na Ukrajine a z nej vyplývajúcich výziev a nastolenej diskusie o geopolitickom ukotvení Slovenska. Cieľom tejto štúdie je odhaliť ako jednotlivé politické subjekty komunikovali tému vojny na Ukrajine a slovenskej zahraničnej politiky voči EÚ a NATO na Facebooku počas septembra 2023. Ruská agresia na Ukrajinu vytvorila novú deliacu líniu, na základe ktorej sa diferencovala slovenská politická scéna. Niektoré subjekty sa postavili za právo Ukrajiny brániť sa a právo Západu túto obranu posilniť. Iné sa zase postavili na stranu Ruska a odmietli vojenskú pomoc Ukrajine, prípadne falošne vyzývali na mier, a to aj za cenu teritoriálnych ústupkov v prospech Ruska. Na rozdiel od väčšiny iných štátov v EÚ a NATO však na Slovensku politické subjekty s proruským sentimentom a rétorikou nie sú marginálne.

V čase, keď sa v susednom štáte odohráva najväčší konvenčný európsky konflikt od druhej svetovej vojny, je zahraničná, ale aj obranná politika Slovenska kritickou oblasťou rozhodovania. Z tohto dôvodu sa autori štúdie zameriavajú na obsah a charakter politickej komunikácie skúmaných aktérov v predvolebnom období. Výskum sa okrem všeobecného rámca komunikačných aktivít špecificky sústreďuje na témy súvisiace s vojnou na Ukrajine a zahraničnopolitickým ukotvením Slovenska v euroatlantických štruktúrach. Štúdiu monitoruje informačný priestor na sociálnych sieťach, najmä Facebooku a Telegramu.

Politickí aktéri totiž patria k dôležitým zdrojom formovania verejnej mienky. Ich úlohou nie je len tvoriť zahraničnú politiku, ale aj legitimizovať jednotlivé kroky v očiach občanov. Od ich prístupu k Ukrajine, EÚ a NATO tak závisí aj to ako ich bude vnímať určitá časť spoločnosti, o to viac počas predvolebného obdobia, keď je politická komunikácia základným nástrojom pre mobilizáciu a apelovanie na elektorát.

Kľúčové zistenia

- Témy týkajúce sa vojny na Ukrajine a zahraničnopolitického ukotvenia Slovenska boli počas posledného mesiaca pred predčasnými parlamentnými voľbami na Facebooku v jednoznačnej minorite (8 %) v porovnaní s ostatnými komunikovanými témami.
- Strana SMER-SSD a jej predstavitelia patrili počas septembra k najmenej aktívnym aktérom v počte zverejnených príspevkov v porovnaní s ostatnými politickými subjektami. Napriek tomu však vygenerovali s veľkým náskokom najväčšie množstvo interakcií.
- Skúmané témy boli najviac komunikované stranou SMER-SSD. Za ňou nasledovala SNS, Republika, Progresívne Slovensko a SaS. Strany SME RODINA, HLAS-SD, OĽaNO a KDH sa týmto oblastiam venovali len zriedkavo.
- Medzi top 15 príspevkami, ktoré sa venovali niektorej zo skúmaných tém, sa najčastejšie objavovali tie uverejnené predsedom SMER-SSD Robertom Ficom.
- Väčšina najúspešnejších príspevkov týkajúcich sa vojny na Ukrajine obsahovala niektorý z naratívov, ktoré presadzujú prokremeľskí aktéri. Medzi nich patrili tvrdenia, že vojenská pomoc Ukrajine predlžuje konflikt alebo že je potrebné nastoliť mier bez zmienok o tom, že Rusko musí stiahnuť svoje okupačné vojská.
- Významnou témou počas septembra bola tiež ukrajinská žaloba na Slovensko na pôde Svetovej obchodnej organizácie kvôli embargu na obilie. Ukrajinci boli v tomto kontexte vykresľovaní ako „nevďační a nenažraní“.
- Mnohé príspevky o zahraničnej politike, s ktorými používatelia najviac interagovali, zase zahŕňali názory, že Slovensko by malo udržiavať dobré vzťahy na všetky svetové strany, nielen na Západ. V tomto kontexte politickí aktéri útočili aj na médiá a mimovládne organizácie, ktoré údajne určujú nielen správnosť názorov, ale aj smer, akým sa má Slovensko uberať.
- Znepokojivé komunikačné trendy, akými boli napríklad útoky na médiá, mimovládne organizácie či menšiny, sa medzi skúmanými príspevkami objavovali pomerne často.

Dizajn výskumu a metodológia

Výskum sa zameriava na objasnenie a mapovanie predvolebnej komunikácie vybraných politických aktérov v kontexte tém súvisiacich s vojnou na Ukrajine a zahraničnopolitickým ukotvením Slovenskej republiky. Špecificky sa sústreďuje na komunikačnú aktivitu týchto aktérov na sociálnych sieťach Facebook a Telegram. Dizajn výskumu reflektuje kvantitatívnu a kvalitatívnu úroveň problematiky, pri ktorých sa snaží o poskytnutie detailnej analýzy komunikačnej aktivity daných aktérov. Výskum sa sústreďí na hodnotenie 15 príspevkov, ktoré vo všeobecnosti, ale aj v rámci dvoch sledovaných tém, vygenerovali najviac interakcií. Zároveň sa pozerá na celkovú komunikáciu jednotlivých politických subjektov.

Štúdia sa snaží odpovedať na kľúčové výskumné otázky:

- Ako boli v slovenskom informačnom priestore komunikované témy súvisiace s vojnou na Ukrajine a zahraničnopolitickým ukotvením Slovenska politickými aktérmi v priebehu mesiaca pred konaním parlamentných volieb?
- V akom rozsahu sa na ich komunikácii podieľali sledovaní aktéri? Do akej miery vo svojej celkovej komunikácii komponovali sledované témy?
- Ktorí aktéri, respektíve politické subjekty, boli vo svojej komunikácii úspešnejší pri generovaní interakcií a pozornosti na sociálnych sieťach?

Výskum využíva kvantitatívne a kvalitatívne prístupy na analýzu a hodnotenie prítomnosti sledovaných tém v komunikácii vybraných politických aktérov na sociálnych sieťach na Slovensku. Sleduje obdobie medzi 1. septembrom 2023 a 30. septembrom 2023, teda mesiac pred predčasnými parlamentnými voľbami na Slovensku.

Výskum sa venoval obsahu, ktorý bol publikovaný aktérmi na sociálnych sieťach Facebook a Telegram. Analyzovaný dataset bol vytvorený prostredníctvom monitorovacích nástrojov *CrowdTangle* a *Gerulata Juno*. Na základe predvolebných prieskumov verejnej mienky z agentúr *AKO* ([17. august 2023](#)) a *Focus* ([20. august 2023](#)) sme vybrali strany a hnutia, ktoré v nich získali viac ako 5 % preferencií (deväť politických subjektov). Následná analýza sa sústredila na päť kandidátov a kandidátiek z každého politického subjektu, ktorí v čase selekcie (10. októbra 2023) mali najviac sledovateľov spomedzi ďalších členov strany či hnutia. Do zoznamu monitorovaných aktérov boli zároveň pridané oficiálne stránky jednotlivých

politických subjektov na Facebooku. Dataset teda obsahoval 54 aktérov, pričom celý zoznam je v *Prílohe 2*. Pri všetkých boli použité údaje zo sociálnej siete Facebook. Jedinou výnimkou bol člen strany SMER-SSD Ľuboš Blaha, pri ktorom boli využité dáta z Telegramu, keďže jeho účet na Facebooku bol spoločnosťou Meta zablokovaný.¹

Pri vyhľadávaní obsahu sa autori štúdie zamerali na všeobecný rámec komunikácie, zároveň sa však špecificky sústredili na dve témy kľúčové pre zahraničnú politiku Slovenskej republiky: vojnu na Ukrajine a zahraničnopolitické ukotvenie Slovenska. Konkrétne kľúčové slová použité pre vyhľadávanie obsahu sú uvedené v *prílohe 1*. Dataset obsahoval celkovo 3 876 výsledkov. Vzhľadom na oddelený monitoring jednotlivých tém sa obsah mohol v rámci individuálnych perspektív aj opakovať a obsahovať obe sledované témy. Štúdia v prípade témy vojny na Ukrajine zachytila 137 výsledkov, v prípade témy zahraničnopolitického ukotvenia Slovenska zachytila 150 výsledkov. Zber dát prebiehal 10. októbra 2023, preto môže byť v štúdiu analyzovaný aj obsah, ktorý je v dobe publikácie štúdie už nedostupný alebo zablokovaný.

¹ Vo výslednom datasete absentuje profil predsedu strany OĽaNO Igora Matoviča. Dôvodom je skutočnosť, že CrowdTangle neumožňuje monitoring profilov, ktoré sú vedené ako súkromné.

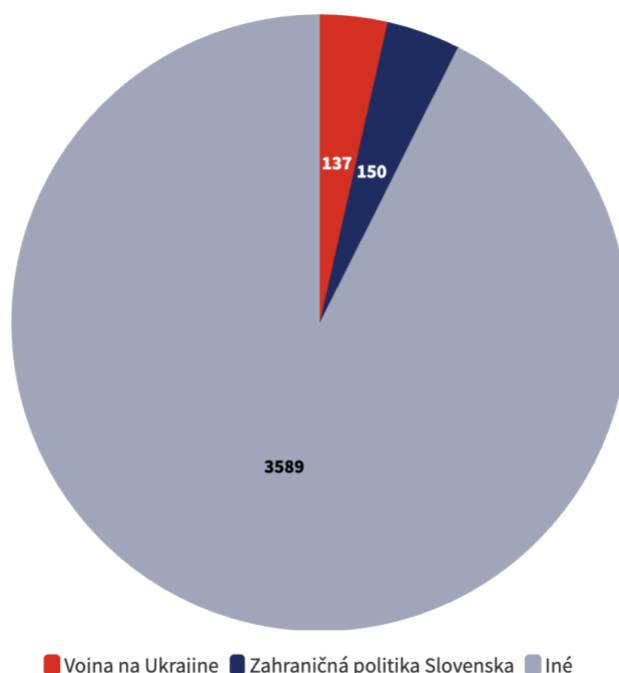

Politická komunikácia v číslach

Slovensko zažilo v posledných mesiacoch náročnú predvolebnú kampaň, ktorá vyvrcholila v septembri. Politická komunikácia síce prebiehala aj v offline svete, avšak značná časť kampane bola realizovaná na internete, primárne na sociálnych sieťach. Nasledujúce grafy ukazujú, ako vyzeral posledný mesiac pred voľbami v podaní politických strán a hnutí, ktoré mali koncom augusta podľa prieskumov preferencií viac ako 5 %. Všetky grafy zobrazujú údaje piatich kandidátov s najväčším počtom sledovateľov na Facebooku (v prípade kandidáta Ľuboša Blahu na Telegramu) z každej politickej strany alebo hnutia, ako aj údaje oficiálnych stránok jednotlivých politických subjektov na Facebooku.

Politická komunikácia monitorovaných politických subjektov

1. september 2023 – 30. september 2023

 INFOSECURITY.SK

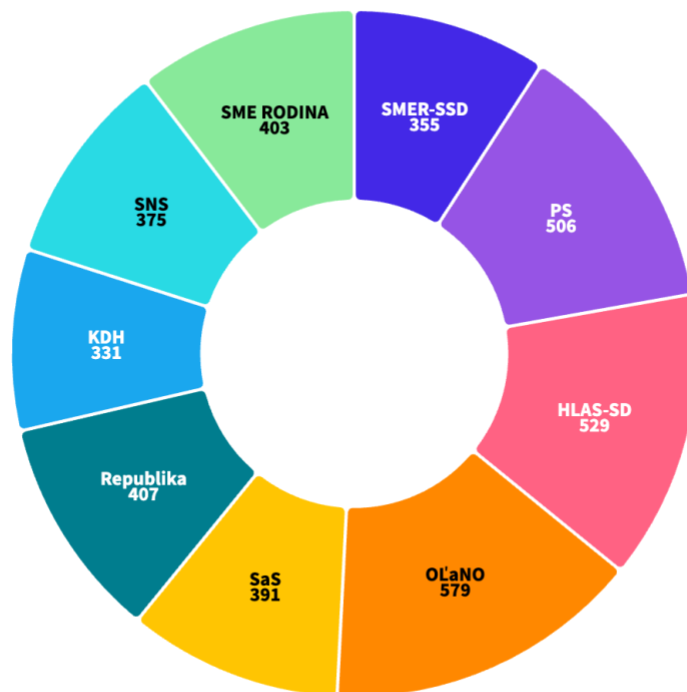
Prvý graf zobrazuje celkovú politickú komunikáciu všetkých monitorovaných subjektov za september 2023. 54 vybraných aktérov vygenerovalo dokopy 3 876 príspevkov. Väčšina tohto obsahu (viac ako 92 %) sa venovalo iným oblastiam ako témam týkajúcich sa vojny na Ukrajine (137 príspevkov, približne 3,5 %) a zahraničnej politiky Slovenska (150 príspevkov, približne 4 %). Tento relatívny nezáujem o nami skúmané témy môže súvisieť s viacerými faktormi. Medzi ne patrí strata atraktivity týchto tém, informačná presýtenosť a informačný chaos, ako

aj únava spoločnosti z obsahu týkajúceho sa vojny. Politické strany tiež nemuseli považovať za potrebné komunikovať svoje postoje k vojne na Ukrajine či zahraničnopolitickému ukotveniu Slovenska, ak ich považovali za jasne definované už v predchádzajúcom období. Do úvahy tiež pripadá, že politickí aktéri sa primárne zameriavali na témy, ktoré súviseli s domácou politikou, a tú zahraničnú opomínali.

Celkový počet príspevkov politických subjektov v sledovanom období

1. september 2023 – 30. september 2023

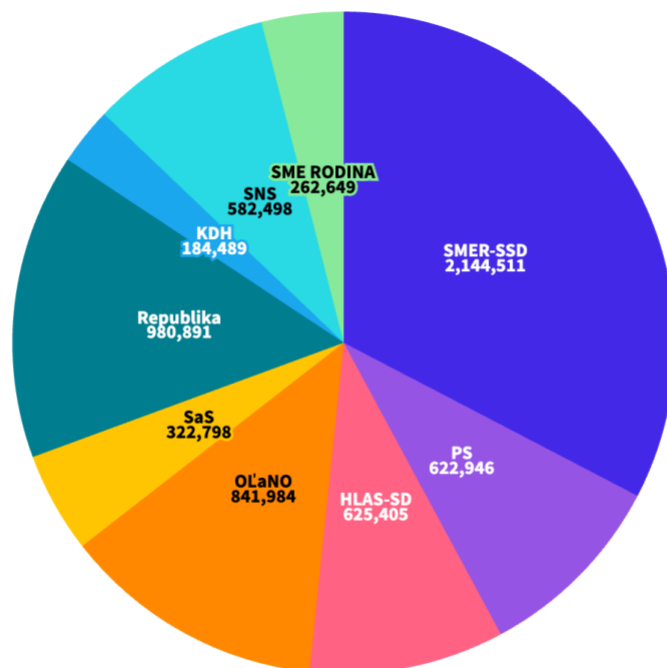

 INFOSECURITY.SK

Celkový počet generovaných interakcií politických subjektov v sledovanom období

1. september 2023 – 30. september 2023

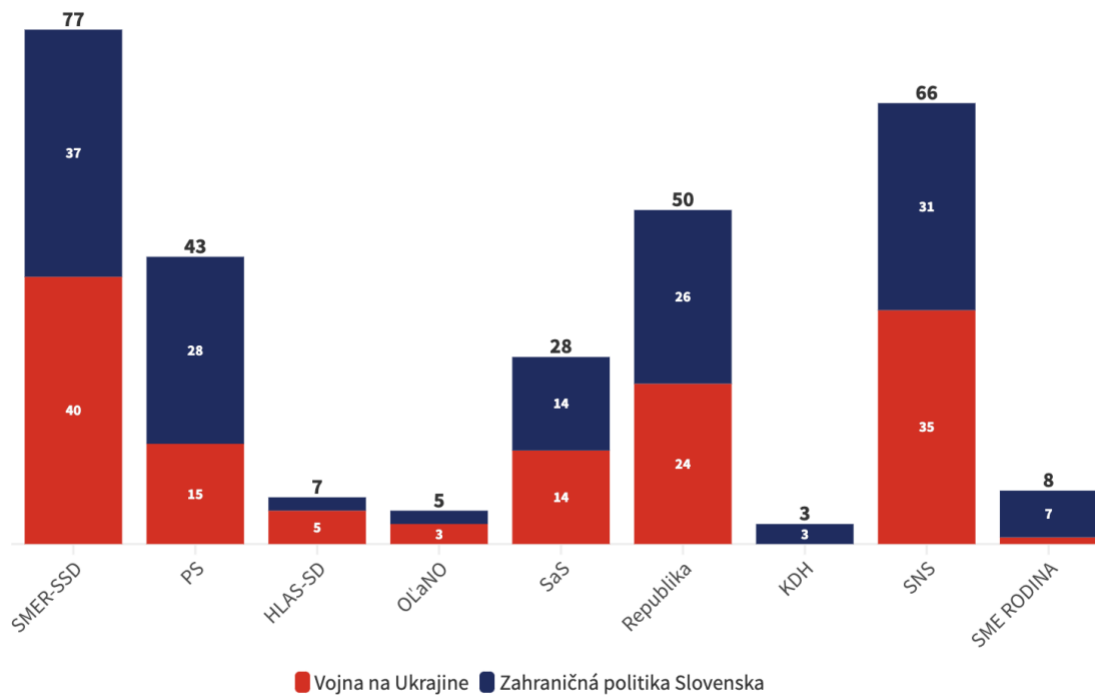
 INFOSECURITY.SK

Druhý a tretí graf zobrazujú celkový počet príspevkov, ktoré boli uverejnené politickými subjektami počas sledovaného obdobia, a počet interakcií, ktoré sa im vďaka nim podarilo vygenerovať. Najviac príspevkov vyprodukovalo hnutie OĽaNO (579). Za ním nasledovali strany HLAS-SD (529), Progresívne Slovensko (506), Republika (407), SME RODINA (403), SaS (391), SNS (375), SMER-SSD (355) a KDH (331). Aj napriek tomu, že strana SMER-SSD patrila v počte príspevkov medzi menej aktívne strany, vygenerovala s veľkým náskokom pred ostatnými jednoznačne najväčšie množstvo interakcií (2 144 511). Za SMER-SSD nasledovalo s 980 891 interakciami hnutie Republika, čo je možné považovať za relatívne dobrý výsledok berúc do úvahy množstvo zverejneného obsahu. Za ním sa umiestnilo OĽaNO, HLAS-SD, Progresívne Slovensko, SNS, SaS, SME RODINA a KDH. Ak zoberieme do úvahy pomer počtu interakcií k počtu vygenerovaných príspevkov, najúspešnejšou stranou bol jednoznačne SMER-SSD s priemerom 6 041 interakcií na príspevok. Nasledovali Republika (2 410), SNS (1 553), OĽaNO (1 454), Progresívne Slovensko (1 231), HLAS-SD (1 182), SaS (826), SME RODINA (652) a KDH (557).

Prehľad komunikovaných tém politickými subjektmi

1. september 2023 – 30. september 2023

INFOSECURITY.SK

Na poslednom grafe je možné vidieť, ako sa jednotlivé politické subjekty venovali témam súvisiacim s vojnou na Ukrajine a zahraničnopolitickým ukotvením Slovenska. Pri oboch témach bola najaktívnejšou strana SMER-SSD (40 príspevkov súvisiacich s vojnou na Ukrajine a 37 príspevkov o zahraničnej politike Slovenska). Za ňou nasledovala SNS (35 príspevkov súvisiacich s vojnou na Ukrajine a 31 príspevkov o zahraničnej politike Slovenska). Hnutie Republika sa Ukrajine venovalo v 24 príspevkoch a zahraničnej politike krajiny v 26 príspevkoch. Progresívne Slovensko prevýšilo Republiku v počte príspevkov o zahraničnopolitickom ukotvení (28), avšak o vojne na Ukrajine informovalo menej (15). Nasledovala strana SaS so zhodne 14 príspevkami na tému vojny na Ukrajine aj zahraničnej politiky Slovenska. Na konci pomyselného rebríčka sa umiestnili strany SME RODINA (7 príspevkov o zahraničnej politike a 1 príspevok o Ukrajine), HLAS-SD (2 príspevky o zahraničnej politike a 5 príspevkov o Ukrajine), OĽaNO (2 príspevky o zahraničnej politike a 3 príspevky o Ukrajine) a KDH (3 príspevky o zahraničnej politike a žiadny príspevok o Ukrajine).

Témy a naratívy politickej komunikácie

Najúspešnejším politikom v počte interakcií počas predvolebnej kampane bol predseda strany SMER-SSD Robert Fico. Z 15 príspevkov, ktoré vygenerovali najvyšší počet interakcií, patrí Ficovi až 13. Zo zvyšných dvoch príspevkov patrí jeden Igorovi Matovičovi ([video](#), v ktorom sa na tlačovej konferencii dostal do násilného kontaktu s podpredsedom SMER-SSD Robertom Kaliňákom) a druhý zase Erikovi Kaliňákovi. Kaliňák publikoval zostrihané [video](#) svojich vyjadrení z diskusnej relácie v televízii *Joj*, ktorými kritizoval vojenskú pomoc Ukrajine, médiá, mimovládne organizácie a liberálnych politikov. Tieto subjekty údajne šíria nenávisť voči SMER-SSD.

Liberálni politici, prezidentka Zuzana Čaputová, úradnícka vláda, médiá, mimovládne organizácie, Ukrajina a Západ (EÚ, NATO, USA) boli hlavnými terčmi kritiky v najúspešnejších príspevkoch. V každom z monitorovaných príspevkov Roberta Fica sa nachádzal slovný útok na minimálne jeden z vymenovaných subjektov.

Najúspešnejší Ficov septembrový príspevok sa týkal vojny na Ukrajine, a preto sa mu budeme podrobnejšie venovať až v nasledujúcej kapitole. V tejto časti zatiaľ predstavíme základné naratívy, s ktorými Fico vo svojich príspevkoch pracoval, ale netýkali sa Ukrajiny. Jeho dlhodobá snaha o delegitimizáciu štandardných médií sa výrazne prejavila práve počas posledného mesiaca predvolebnej kampane. Fico na médiá systematicky útočil, pričom primárne používal naratív, že štandardné médiá sa snažia očierniť jeho osobu a stranu vymyslenými obvineniami. Fico napríklad [napísal](#): „*KEĎ TREBA VYTVÁRAŤ ZO SMERU - SSD MAFIU, VTEDY SÚ NOVINÁRI GENIÁLNI, ALE KEĎ DÔJDE NA FAKTY, NASTANE TICHŮ 😊* Všetky senzačné príbehy o mafii sa im za 3,5 roka ich vlád rozpadli, ale účel - pošpiniť SMER, bol naplnený.“

Podľa Fica sa proti nemu nespriahli len slovenské médiá, ale aj tie zahraničné, ktoré sa vraj snažili pretlačiť do popredia opozičné strany, predovšetkým Progresívne Slovensko. Fico za tým opäť videl aj prácu slovenských médií, ktoré mali tým zahraničným na SMER-SSD „[donášať](#)“, aby o strane informovali v negatívnom svetle: „*ACH, AKÉ ZÚFALÉ... Slovenskí novinári zostali v hanbe, pretože sa nedokážu pozrieť na vlastný obraz v politickom zrkadle*

Slovenska, a tak už na nás posielajú zahraničných aktivistov s naučenými frázami - vražda novinára, korupcia, mafia, a tak ďalej, a tak ďalej...“

Okrem domácich a zahraničných médií sa Fico sústredil aj na svojich politických oponentov, najmä na stranu Progresívne Slovensko (PS) a prezidentku Zuzanu Čaputovú. PS obviňoval z neschopnosti riadiť štát a hájiť slovenské záujmy. Predsedu Progresívneho Slovenska Michala Šimečku dokonca [prirovnal](#) k Matovičovi: „M. Šimečka je len pokračovaním chaosu a nestability, taký progresívny Matovič.“ O Čaputovej zase Fico [konšpiroval](#), že slúži cudzím záujmom: „ZUZANU ČAPUTOVÚ SI BUDEME UŽ NAVŽDY PAMÄTAŤ AKO PREZIDENTKU, KTORÁ SA BOJÍ VLASTNÉHO NÁRODA A SLUŽI CUDZÍM ZÁUJMOM.“ SMER-SSD dlhodobo operuje s tézou, že Čaputová háji americké záujmy s cieľom diskreditovať túto stranu v očiach verejnosti. Robert Fico a Ľuboš Blaha ju opakovane osočovali termínom „americká agentka“.²

Fico svoju predvolebnú rétoriku sústredil aj na Západ, ktorý obviňoval z presadzovania imperiálnych záujmov na úkor menších štátov, ako je aj Slovensko. Fico [sľuboval](#), že jeho strana má suverénne postoje a na rozdiel od iných strán sa nepodriadi „diktátu“ a „povelom“ z Washingtonu a Bruselu. Západ chce podľa Fica Slovensko vtiahnuť do vojny s Ruskom, diktovať Slovensku fiškálnu či migračnú politiku a vnucovať „nebezpečnú“ rodovú ideológiu.

² Prezidentka Čaputová proti Ľ. Blahovi vyhrala súd, ktorý mu [zakázal](#) o prezidentke šíriť nepravdivé informácie, ktoré by ju označovali za „americkú agentku“. Podľa súdu Blaha tieto svoje tvrdenia nedokázal preukázať žiadnymi faktografickými údajmi a neúmerne tak zasiahol do prezidentkiných práv. Z dôvodu šírenia podobných nepodložených obvinení na jej adresu [podala](#) prezidentka trestné oznámenie aj na R. Fica.

Téma vojny na Ukrajine

Dominancia Roberta Fica a strany SMER-SSD sa potvrdila aj v príspevkoch, ktoré sa venovali vojne na Ukrajine. Z 15-tich najúspešnejších príspevkov o Ukrajine patrilo prvých šesť Ficovi. Medzi najúspešnejšími príspevkami sme identifikovali aj štyri príspevky zverejnené na oficiálnom profile SMER-SSD a jeden príspevok podpredsedu SMER-SSD Ladislava Kamenického. Ďalej sa k príspevkom s najviac interakciami zaradili aj ďalší prokremeľskí politici, ako Tomáš Taraba s dvomi a Milan Uhrík s jedným príspevkom. Jediným proukrajinským politikom v rebríčku 15-tich najúspešnejších septembrových príspevkov bol Miroslav Žiak (SaS) s videom, v ktorom ukázal údajný ruský pas Ľuboša Blahu. Ten mu mal „niekto“ poslať, presná identita ale nebola zverejnená. Nakoniec sa však ukázalo, že išlo o [podvod](#). Podobný pas sa totiž dá bez problémov vytvoriť na internete a neexistuje žiadny dôkaz, že by Blaha takýto cestovný doklad vlastnil. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že pri komunikácii témy vojny na Ukrajine v poslednom mesiaci predvolebnej kampane dominovali najmä prokremeľskí politici.

V najúspešnejšom [príspevku](#) (100 105 interakcií) Fico kritizoval českého prezidenta Petra Pavla za údajné zasahovanie do slovenských volieb, tým, že vyjadril obavu zo zhoršenia česko-slovenských vzťahov v prípade víťazstva SMER-SSD. Vo videu sa Fico snaží vytvoriť dojem, že strana SMER-SSD má na konflikt na Ukrajine na rozdiel od Pavla (ktorý je vraj ovplyvnený Západom) suverénny názor. Pod suverénnym názorom má však Fico na mysli absolútnu negáciu západného postoja ku konfliktu prepletenú s naratívami, ktoré kopírujú oficiálne stanoviská Kremľa. Fico napríklad tvrdí, že sankcie nefungujú, pretože viac ubližujú EÚ ako Rusku. Rovnako odmieta aj členstvo Ukrajiny v NATO, ktoré podľa Fica povedie k rozpútaniu svetového konfliktu. Predseda strany SMER-SSD zároveň vyzýva na okamžité rokovania o mieri a zastavení bojov. Vo svojej výzve sa však ani slovom nezmieňuje o tom, že by Rusko malo stiahnuť svoje okupačné vojská z Ukrajiny.

Významnou témou v septembri boli pôvod a kvalita ukrajinského obilia. Prokremeľských aktérov rozhorčilo, že Ukrajina podala na pôde Svetovej obchodnej organizácie žalobu na Slovensko kvôli embargu na ukrajinské obilie. Fico na tento ukrajinský krok reagoval veľmi ostro a Ukrajinu [označil](#) za „neseriózneho partnera“ a žalobu za „vrchol drzosti“. Zelenskyj a Ukrajina sú podľa [neho](#) zase „nevďační a nenažraní“. Oficiálny profil strany SMER-SSD tiež

zdieľal status Ľuboša Blahu z Telegramu, v ktorom [označil](#) krok Ukrajiny za „*drzosť najvyššieho kalibru*“. Ukrajina sa medzitým so Slovenskom dohodla a žalobu stiahla.

Výrazne komunikovanou témou bola aj vojenská pomoc Ukrajine. Najúspešnejší aktéri ju odmietali, pričom ako dôvody uvádzali tzv. predlžovanie konfliktu prostredníctvom vyzbrojovania Ukrajiny. To videli ako blokádu mierových rokovaní. Tomáš Taraba sa napríklad [potešil](#) výroku poľského premiéra o tom, že Varšava nebude posilať Ukrajine zbrane. Napísal: „*Poľsku došla trpezlivosť s arogantným Zelenským a oficiálne zastavili dodávky zbraní Ukrajine.*“ Ďalší poľskí politici, ako napr. prezident Duda, však [korigovali](#) tieto Morawieckeho slová a potvrdili, že Poľsko bude Ukrajine ďalej pomáhať, ale nebude jej posilať nové zbrane, ktoré sú určené na modernizáciu poľskej armády.

Svoje prokremeľské postoje sa skúmaní aktéri pokúšali zakrývať aj tzv. falošnou objektivitou, prostredníctvom ktorej sa snažili v rámci rusko-ukrajinského konfliktu stavať do neutrálnej pozície. Robert Kaliňák napríklad [tvrdil](#), že „*je lepšie desať rokov rokovať o mieri, ako sa desať rokov prizerať narastajúcemu počtu obetí na oboch stranách konfliktu*“. Podobný prístup [zvolil](#) aj Robert Fico, ktorý pozíciu SMER-SSD obhajoval slovami: „*Nie sme proruskí, nie sme proukrajinskí, sme proľudskí a nálepkovanie a ani útoky medzinárodných médií nám názor nezmenia.*“ Touto stratégiou vytvárajú prokremeľskí aktéri z Ukrajiny a Ruska rovnocenné strany konfliktu a ignorujú pritom fakt, že Rusko je agresorom.

Zahraničnopolitické ukotvenie Slovenska

Robert Fico dominoval aj pri témach týkajúcich sa zahraničnej politiky s dôrazom na EÚ a NATO. Patrilo mu prvých päť najúspešnejších príspevkov, ktoré spolu vygenerovali 102 578 interakcií. Z toho tri príspevky, ktoré boli vo forme videí, získali 588 307 zhliadnutí. Do top 15 príspevkov týkajúcich sa zahraničných tém sa zaradili aj dva príspevky strany SMER-SSD a tri videopríspevky Milana Uhríka. Okrem toho sa medzi najvirálnejším obsahom nachádzali videopríspevky Milana Mazureka, Tomáša Špačka a Tomáša Tarabu, ako aj statusy Ladislava Kamenického a Miroslava Žiaka.

Najviac interakcií (22 994) [získal](#) videopríspevok Roberta Fica, v ktorom kritizoval médiá a Západ, primárne Washington a Brusel, a hovoril o strate tolerancie voči iným názorom. Predseda strany SMER-SSD reagoval na kritiku, že si podáva ruku s Milanom Uhríkom alebo

že sa stretol s vodcom bosnianskych Srbov Miloradom Dodikom. Ten [čelí](#) žalobe za nerešpektovanie rozhodnutí medzinárodného vyslanca, ktorý dohliada na dodržiavanie mierových dohôd v Bosne a Hercegovine. Fico uviedol, že si za svojimi činmi stojí a o novinároch povedal, že si údajne uzurpujú právo hovoriť, čo je správne (všetko z Washingtonu) a čo nie (všetko z Východu). Predseda SMER-SSD naopak vyjadril presvedčenie, že veľa zlého prišlo zo Západu. Nakoniec povedal: „*Pozor na toto, Európa bola vždy zaujímavá tým, že má vlastný systém ochrany ľudských práv, ale najmä po covide a pri vojne na Ukrajine vidíme, že z tohto systému sa stáva len formalita. Akonáhle má niekto iný názor ako je ten hlavný názor prichádzajúci z Bruselu alebo Washingtonu, tak je zlý, neštandardný, nedemokratický a má byť postavený na okraj spoločnosti, má byť vyčlenený z politickej súťaže.*“

Zvyšné štyri príspevky Roberta Fica sa niesli v duchu útokov voči Západu, médiám a mimovládny organizáciám. Slovensko musí podľa neho [získať](#) naspäť suverenitu v medzinárodných inštitúciách, a to tak, že [prestane](#) pritakávať všetkému, čo príde zo Západu. Okrem toho predseda strany SMER-SSD tvrdil, že je potrebné [zastaviť](#) „*diktát médií a mimovládok*“ a nedovoliť, aby nás [riadili](#) a určovali správnosť názorov. Smerom k západným štruktúram sa Fico v jednom videopríspevku [vyjadril](#), že členstvo Slovenska v EÚ a NATO je správne, vzápätí však vyjadril svoje výhrady. Z EÚ sa podľa neho stal „militantný vojenský projekt“, ktorého predstavitelia prijímajú opatrenia škodiace ľuďom. Podobne zvláštne sa má v mnohých situáciách správať aj NATO. Fico zároveň vyjadril nesúhlas so zvyšovaním výdavkov na zbrojenie a s tým, aby sa Ukrajina stala súčasťou aliancie. V rámci postojov voči konfliktu na Ukrajine [nie je](#) strana SMER-SSD podľa Fica ani proruská, ani proukrajinská, ale proľudská. Preto [je](#) ochotná sa za Slovensko „pobiť aj v Bruseli“ s cieľom nastoliť mier na Ukrajine.

Podobnú rétoriku vo svojom videu, ktoré bolo zdieľané oficiálnym profilom strany SMER-SSD, použil aj Robert Kaliňák. Vo videu [hovori](#) o povinnosti EÚ a NATO vyžadovať čo najskoršie ukončenie bojov, a zároveň vyjadril nesúhlas so vstupom Ukrajiny do NATO. To by podľa neho viedlo k svetovému konfliktu, ktorý by ovplyvnil aj krajiny ako Slovensko, ktoré „*dlhodobo dbajú na budovanie dobrých vzťahov na všetky svetové strany*“. Taktiež vyjadril svoje presvedčenie, že keď sa v roku 2014 zmenila vláda na Ukrajine, „*okamžite začala provokovať Rusov*“, pričom nepochopila, že so susedmi sa musí vychádzať dobre.

Medzi top 15 príspevkami zameranými na zahraničnú politiku sa objavil aj videopríspevok kandidáta za stranu SaS Miroslava Žiaka. Ten [upriamoval](#) pozornosť na klamstvá Putina, ktorý ešte pred pár rokmi tvrdil, že uznáva hranice Ukrajiny. Video zároveň malo poukazovať na pokrytectvo Ľuboša Blahu, ktorý na jednu stranu hovorí o potrebe garantovať mier, no na druhej strane útočí na EÚ a NATO a obhajuje Rusko. Naopak, Ruskom deklarované obavy z aktivít NATO a EÚ, [obhajoval](#) videopríspevok s americkým senátorom, ktorý zverejnil Tomáš Špaček.

Na kritizovanie EÚ boli zamerané videopríspevky Milana Uhríka (3) a Milana Mazureka (1) zo strany Republika. Dokopy získali 44 118 interakcií a mali 590 214 zhliadnutí. Najvirálnejší z nich bol videopríspevok Mazureka, v ktorom [kritizoval](#) návrh Európskej komisie na zmeny týkajúce sa cestnej premávky a vodičských preukazov (zmeny v kategórii vozidiel pre vodičský preukaz typu B či zníženie maximálnej rýchlosti na cestách). Tie zjednodušene a manipulatívne interpretoval tak, že nám EÚ chce „zakázať šoférovať autá“. Vo videu hovoril tiež o „nezmyselných a absurdných emisných limitoch“ a „ekoteroristických a psychopatických nezmysloch“, ktoré „v mene zvrátenej a falošnej ideológie“ zničia slovenské hospodárstvo, neskutočne predrazia autá a desaťtisíce ľudí pripravia o prácu. Za základnú snahu podobných príspevkov možno považovať vytvorenie strachu a neistoty medzi populáciou, ktorá tak môže byť vzápätí mobilizovaná.

Milan Uhrík v jednom zo svojich videopríspevkov [kritizoval](#) a zavádzajúco predstavoval pripravované európske osvedčenie o rodičovstve, ktoré má zabezpečiť cezhraničné uznávanie rodičovstva v EÚ. V ďalšom videopríspevku [vyčítal](#) slovenským europoslancom, ktorí hlasovali v Európskom parlamente za zrušenia práva veta, že chcú zo Slovenska urobiť „bezprávnú provinciu“. Nepravdivo pritom tvrdil, že ak sa v EÚ bude hlasovať kvalifikovanou väčšinou, tak budeme povinní prijímať všetky nariadenia z Bruselu bez možnosti akéhokoľvek odporu. Ako príklad uviedol migračný pakt či povinné otvorenie nášho trhu pre „podradné“ ukrajinské obilie. V treťom videopríspevku opätovne [hovoril](#) o potrebe reformy EÚ, ktorá nám „určuje počty migrantov a tlačí do škôl dúhovú agendu“.

Kritiku EÚ si [neodpustil](#) ani Tomáš Taraba, podľa ktorého môže za aktuálnu migračnú krízu práve „totálna neschopnosť Bruselu“. Ten údajne pestuje „koordinovaný a cielený chaos“. Vo videu tiež povedal: „Toto je vizitka Európy pod vládou progresívnych liberálov, ktorí chcú

zničiť kresťanskú identitu európskych národov.“ O potrebe „ochrániť (Slovensko) pred progresivistickou likvidáciou našej národnej identity“ a bojovať „proti tendenciám progresívcov, liberálov a pravice“, ktorí nenávidia náš štát, sa [písalo](#) aj v ďalšom príspevku strany SMER-SSD. V neposlednom rade sa voči Progresívnemu Slovensku [vymedzil](#) aj Ladislav Kamenický. Podľa podpredsedu SMER-SSD médiá Progresívnemu Slovensku pomáhali a v predvolebných debatách vybrali len témy, ktoré progresívcom sedeli. Kamenický vyjadril presvedčenie, že sú dôležitejšie témy, ktoré by sa nemali „tutlať“. Medzi ne má patriť migrácia, rodová ideológia, drogy, extrémne presadzovanie green dealu (európskej zelenej dohody) a „nezmyselné“ protiruské sankcie.

Komunikácia jednotlivých politických strán

Nasledujúca kapitola sa zameriava na komunikáciu jednotlivých politických strán počas skúmaného obdobia v kontexte tém súvisiacich s vojnou na Ukrajine a so zahraničnopolitickým ukotvením Slovenska. Zároveň v sebe komponuje aj ďalšie témy a naratívy, ktoré sa v prípade sledovaných aktérov ukázali ako efektívne elementy komunikácie. Vo všeobecnosti možno hovoriť o tom, že dve špecificky sledované témy v priestore sociálnych sietí komunikovali najmä tie politické subjekty, ktoré sa dlhodobo vyznačujú protizápadným alebo protiukrajinským sentimentom. Zároveň sa objavoval obsah, ktorý so sledovanými témami súvisel nepriamo, napríklad v kontexte migračnej krízy, hodnotových či kultúrnych otázok, alebo práv (najmä sexuálnych) menších. Častým faktorom bolo aj vymedzenie sa voči podľa prieskumov verejnej mienky najpreferovanejšiemu politickému subjektu (tzv. protagonistovi) opozitného spektra – buď voči strane SMER-SSD alebo Progresívnemu Slovensku.

SMER-SSD

Vybraní predstavitelia strany SMER-SSD zverejnili počas skúmaného obdobia spomedzi skúmaných subjektov druhý najmenší počet príspevkov (355). Počet interakcií (2 144 511), ktorý tento obsah vygeneroval, však zďaleka prevýšil ostatné subjekty (na druhom mieste sa umiestnila strana Republika s 980 891 interakciami). Z celkového počtu 355 príspevkov sa zahraničnej politike venovalo 37 a téme vojny na Ukrajine 40. Išlo o najväčšie množstvo obsahu v rámci nami skúmaných okruhov. Komunikácia SMER-SSD na tieto témy sa v podstate zhoduje s tým, čo bolo opísané pri top príspevkoch v predchádzajúcej časti. Strana síce [súhlasí](#)

s členstvom v EÚ a NATO, avšak vymedzuje sa voči mnohým politikám, ktoré tieto spoločenstvá [presadzujú](#) (od rodovej ideológie cez presadzovanie európskej zelenej dohody až po vojenskú pomoc Ukrajine). Strana opakovane deklarovala, že [nemá](#) záujem o „bruselský diktát“, že Slovensko musí [prestáť](#) fungovať na „povel Západu“ a [vyjadrila](#) presvedčenie, že nie všetko zo Západu je dobré. Preto je podľa nej dôležité [získať](#) naspäť suverenitu v medzinárodných inštitúciách a [udržiavať](#) priateľské vzťahy na všetky svetové strany. V otázkach Ukrajiny [zastáva](#) strana SMER-SSD názor, že vojenská pomoc Kyjevu predlžuje vojnu a je potrebné čím skôr [nastoliť](#) mier. Predstavitelia strany využívajú ako argument falošnú objektivitu, keď sa [snažia](#) publikum presvedčiť, že nie sú ani na jednej strane konfliktu, ale na strane mieru. V neposlednom rade komunikovali politici zo strany SMER-SSD tému žaloby Ukrajiny na Slovensko kvôli embargu na ukrajinské obilie. Krok Kyjeva [označili](#) za „totálnu nehoráznosť“ [či](#) „drzosť najvyššieho kalibru“ a Zelenského a [Ukrajincov](#) za „nevďačných a nenažratých“.

Progresívne Slovensko

Piati predstavitelia Progresívneho Slovenska spolu s oficiálnou stránkou strany vyprodukovali v septembri dokopy 506 príspevkov. Umiestnili sa tak na treťom mieste v počte zverejneného obsahu. V celkovom počte vygenerovaných interakcií (622 946) však Progresívne Slovensko prebehli štyri strany. Z celkového počtu 506 príspevkov sa 43 venovalo témam súvisiacim so zahraničnou politikou (28) a vojnou na Ukrajine (15). Častejšie tieto oblasti komunikovali strany SMER-SSD, SNS a Republika. Progresívne Slovensko počas skúmaného obdobia vo svojej komunikácii na Facebooku [deklarovalo](#) jasnú vieru v západné smerovanie krajiny. Vyjadrilo kladný postoj k EÚ a NATO, ktoré Slovenkám a Slovákom „*garantujú právny štát, bezpečie a ľudské práva pre všetkých*“. Predstavitelia Progresívneho Slovenska si podľa vlastných slov [vybrali](#) „európsku budúcnosť“ pred „geopolitickou izoláciou a príklonom k Rusku“. V otázkach ruskej agresie na Ukrajine sa [postavili](#) za obeť konfliktu. Za piliere svojej zahraničnej politiky [označili](#) ukotvenie Slovenska v EÚ a NATO, väčší vplyv v nich, posilnenú obranu a pokračujúcu pomoc Ukrajine.

HLAS-SD

Strana HLAS-SD sa na základe nami vybranej vzorky profilov politických aktérov umiestnila na druhom mieste v počte celkového počtu príspevkov za skúmané obdobie. Piaty predstavitelia strany s najväčším počtom sledovateľov spolu s oficiálnou stránkou HLAS-SD dokopy vyprodukovali 529 príspevkov. Spolu získali 625 405 interakcií, vďaka čomu sa umiestnili na štvrtom mieste. Z celkového počtu príspevkov sa päť z nich venovalo vojne na Ukrajine a dva z nich zahraničnej politike Slovenska. Tieto oblasti boli v septembri menej komunikované už len stranami OĽaNO a KDH. Predseda strany Peter Pellegrini si ako jednu z podmienok vstupu do vlády [určil](#), že „nijakým spôsobom nesmie byť ohrozené naše členstvo Slovenska v Európskej únii a NATO“. Medzi predvolebnými témami sa ale objavila aj napríklad téma, pri ktorej strana hovorila o [vybudovaní](#) „silného štátu“, ktorý „dokáže ochrániť svoje hranice“, čo dávala do kontrastu s progresívcami, ktorí „chcú slabý štát“ a „slovenské hranice odkázané na blahosklonnosť bruselských úradníkov“. Okrem toho sa tiež [objavili](#) hlasy o pokračujúcej potrebe tvrdo hájiť naše záujmy „pred nezmyselným diktátom zo zahraničia alebo novými liberálnymi prúdmi, ktoré boli proti našim národným hodnotám“. Matúš Šutaj Eštok zároveň [vyjadril](#) presvedčenie, že prezidentka Čaputová mala „žiadať o výklad ústavy pri obrannej dohode s USA a pri darovaní migrov Ukrajine“, čím naznačil, že tieto kroky nemuseli byť v súlade s ústavou.

V rámci tém týkajúcich sa Ukrajiny sa strana v septembri vyjadrovala primárne k žalobe Kyjeva na Slovensko kvôli embargu na obilie. HLAS-SD [považoval](#) tento krok za vyhrážanie sa zo strany Ukrajiny, ktorým sa nám odvdávajú za našu dobrotu. Peter Pellegrini povedal: „Nech nás kľudne zažaluje (...), ale naša odpoveď by mala byť potom: „ďakujeme pekne, naša pomoc vo vzťahu k vám sa končí, keď sa k nám takto mienite správať.“ Strana HLAS-SD preto [vzývala](#) na „STOP všetkým potravinovým produktom z Ukrajiny“, keďže sú „kontaminované“ a Slovensko nechce „zlikvidovať našich poľnohospodárov“.

OĽaNO

Hnutie OĽaNO a jeho predstavitelia publikovali v septembri najviac príspevkov (579) spomedzi všetkých skúmaných subjektov. V počte interakcií sa za stranami SMER-SSD a Republika umiestnili na treťom mieste (841 984). Len veľmi malá časť z týchto príspevkov sa však týkala tém súvisiacich so zahraničnou politikou (2) a vojnou na Ukrajine (3). Zriedkavejšie ako OĽaNO

komunikovalo tieto témy už len KDH. V pre nás relevantných príspevkoch [vyjadrili](#) predstavitelia hnutia podporu orientácii Slovenska v zahraničnej politike smerom na Západ. Rusko bolo označené za krajinu, ktorá sa snaží podkopať európsku jednotu napríklad v otázke pomoci Ukrajine. Za agresora vo vojne na Ukrajine [označil](#) poslanec Roman Mikulec Rusko. Politickí predstavitelia OĽaNO tiež [vyjadrili](#) presvedčenie, že vojenská pomoc Ukrajine musí pokračovať, ak sa Slovensko nechce stať „guberniou Ruska“.

SaS

Strana SaS sa v počte príspevkov o vojne na Ukrajine a zahraničnopolitickom ukotvení Slovenska pohybuje medzi analyzovanými aktérmi v priemere. O vojne na Ukrajine a ukotvení Slovenska zverejnili skúmaní predstavitelia strany zhodne po 14 príspevkoch. Celkovo skúmaní politici SaS zverejnili 391 príspevkov a prostredníctvom nich získali 322 798 interakcií. SaS súhlasila s vojenskou pomocou Ukrajine a nespochybňovala slovenskú zahraničnú politiku z rokov 2020 – 2023. Strana sa výrazne vymedzovala voči strane SMER-SSD a rétorike jej členov o vojne na Ukrajine. Členovia SaS zároveň pravidelne kritizovali predstaviteľov SMER-SSD za ich prokremeľské postoje. Aktívny bol v tejto otázke napríklad Miroslav Žiak, ktorý vyčítal SMER-SSD, že svojou politikou izoluje Slovensko v EÚ a NATO. SMER-SSD [nazýval](#) „ruskými otrokmi“, [hovoriť](#) o „Ficovej láske k Rusku“ a podobne. Žiak tiež [kritizoval](#) kremeľskú politiku na Ukrajine, ale aj hybridné aktivity Moskvy na Slovensku. V jednom príspevku napríklad uviedol: „RUSI NÁM SEM HODILI ATÓMOVÚ BOMBU HOAXOV A KONŠPIRÁCIÍ.“

Republika

Hnutie Republika sa v rámci počtu interakcií profiluje ako druhý najúspešnejší politický subjekt. Hnutiu sa vďaka publikácii 407 príspevkov podarilo celkovo vygenerovať 980 891 interakcií. Pre Republiku tvorili témy týkajúce sa zahraničnej politiky dôležitú súčasť kampane. O téme vojny na Ukrajine skúmaní predstavitelia Republiky publikovali 24 príspevkov, v prípade zahraničnopolitického ukotvenia Slovenska išlo o 26 príspevkov. Západ napríklad strana obviňovala z toho, že zaťahuje Slovensko do vojny s Ruskom, alebo kritizovala za vyzbrojovanie Ukrajiny, ktoré [podľa](#) kandidáta Tomáša Špačka neprinesie mier, ale len prehĺbenie „už tak dosť veľkej tragédie“. Kandidáti sa venovali aj zákazu dovozu ukrajinského obilia na Slovensko a následnému ukrajinskému pokusu o podanie žaloby na Slovensko, Poľsko a Maďarsko. Tento krok Kyjeva sa nestretol v prípade členov Republiky s pochopením

a Ukrajinu [obvinili](#) z „*neskutočnej drzosti*“ s výzvou na zastavenie ďalšej pomoci Ukrajine. Výraznou témou Republiky bola v septembri aj nelegálna migrácia. V tejto otázke Republika [kritizovala](#) hlavne úradnícku vládu, ale aj EÚ za nedostatočné opatrenia v boji proti nelegálnej migrácii: „*Namiesto toho, aby vláda strážila južnú hranicu, vyčlenila vojakov na pomoc s celým procesom legalizácie nelegálnych imigrantov na našom území!* 🚧 Čaputovej vláda teda pomáha predvádzačom a motivuje ešte viac imigrantov prísť na Slovensko! To je úplne šialené! 🗑️ ICH SA NEDÁ ZMENIŤ! Musíme ich vymeniť!“

KDH

Na Facebooku bolo KDH a jeho predstavitelia najmenej aktívni zo skúmaných subjektov. Skúmaní aktéri publikovali spolu 331 príspevkov, ktorými získali 184 489 interakcií. Tému vojny na Ukrajine pritom vo svojich výstupoch nespomenuli ani raz, zahraničnopolitickej orientácie Slovenska sa dotkli v len v troch príspevkoch. KDH sa profilovalo hlavne na báze domácich sociálnych tém akými boli [zdravotníctvo](#), [ceny potravín](#), [opatrovateľstvo](#) či ďalšie. Svojich sympatizantov sa strana snažila uistiť, že bude [obhajovať](#) to, čo si predstavujú pod konzervatívnymi hodnotami. Zároveň sa KDH jasne vyhradilo a [odmietlo](#) možnosť vládnej koalície po boku strany SMER-SSD či extrémistov. Najúspešnejším príspevkom bolo [ospravedlnenie](#) predsedu strany Milana Majerského za jeho slová v diskusii *Na telo*, v ktorej LGBT komunitu (alebo tzv. ideológiu) označil za rovnakú „pliagu“ akou je korupcia. Obe podľa neho môžu zničiť národ. V ospravedlnení Majerský uviedol, že svojím vyhlásením nemyslel LGBT ľudí, ale LGBT ideológiu. Čo konkrétne si predstavuje pod pojmom LGBT ideológia, Majerský neuviedol.

SNS

Skúmaní predstavitelia SNS s 375 príspevkami nepatrili k najaktívnejším aktérom na Facebooku (tretí najpasívnejší). Spoločne vygenerovali 582 498 interakcií. V počte príspevkov o Ukrajine (35) a zahraničnopolitickom ukotvení Slovenska (31) však SNS patrilo druhé miesto spomedzi skúmaných subjektov. EÚ a NATO sú dlhodobo terčom útočnej rétoriky SNS, čo sa prejavilo aj v záverečnom mesiaci predvolebnej kampane. Na kritiku EÚ, ale aj slovenskej úradníckej vlády vhodne poslúžila napríklad téma migrácie, ktorú Tomáš Taraba [prezentoval](#) takto: „*Slovensko je pod záplavou ilegálnych migrantov a Hamran, Ódor, Čaputová sa prizerajú. Toto je vizitka Európy pod vládou progresívnych liberálov, ktorí chcú zničiť*

kresťanskú identitu európskych národov.“ S kresťanskými pojmami operovala SNS pomerne často, konkurenčnú stranu Progresívne Slovensko napríklad [obviňovala](#) z toho, že chce „vymazať z ústavy cyrilo-metódsku tradíciu“. V kontexte témy vojny na Ukrajine sa kandidáti za SNS vyjadrovali odmietavo k pomoci Ukrajine (ale aj migrantom), ktorá [je](#) podľa nich na úkor záujmov slovenských občanov. Využívanie manipulačnej techniky falošná dilema (argumentačný faul prezentujúci iba dve možnosti výberu, v tomto prípade buď pomoc slovenským občanom alebo Ukrajine) bolo častou stratégiou SNS. Pomocou nej spájala kritiku voči slovenskej vláde s kritikou voči samotnej Ukrajine. Podobne ako aj ďalší prokremeľskí aktéri, aj SNS sa rozhorčovala nad ukrajinskou snahou podať na Slovensko žalobu za predĺženie embarga na obilie z Ukrajiny.

SME RODINA

Strana SME RODINA patrila po KDĽH k druhej najmenej úspešnej strane na Facebooku v skúmanom období. Publikovala 403 príspevkov, prostredníctvom ktorých vygenerovala len 262 649 interakcií. O Ukrajine skúmaní aktéri za SME RODINA publikovali len jeden príspevok, zahraničnopolitickému ukotveniu Slovenska sa venovali v siedmich príspevkoch. SME RODINA sa v zahraničných témach v septembri zamerala hlavne na tému migrácie a tzv. presadzovania rodovej a LGBT „ideológie“. Podobne zameraný obsah bol pre stranu na Facebooku najúspešnejší v počte interakcií. Podpredseda strany Milan Krajniak vo [videu](#) tvrdil, že Progresívne Slovensko chce, aby deťom do škôlky chodili tancovať transsexuáli, prípadne hovoril o nabádaní detí k zmene pohlavia. Progresívne Slovensko vraj chce trestne stíhať všetkých, kto s touto „zvrátenou“ ideológiou nesúhlasí. Základným posolstvom SME RODINA tak bola ochrana detí pred tým, čo [nazývali](#) „transgender a LGBT“ ideológiou. V otázke migrácie SME RODINA [vyzývala](#) vládu, aby voči nej zakročila a jej kandidát Milan Svrček [zdieľal](#) video o údajnej nevďačnosti migrantov v Taliansku.

Záver

Predčasné parlamentné voľby boli dôležité nielen pre slovenských občanov, ale aj zahraničných partnerov Slovenska. Z predvolebných vyhlásení totiž vyplývalo, že nemalá časť politického spektra sa môže pokúsiť obmeniť zahraničnopolitické smerovanie krajiny. Cieľom štúdie bolo zistiť, ako, v akom rozsahu a akými politickými aktérmi boli v slovenskom informačnom priestore komunikované témy súvisiace s vojnou na Ukrajine a zahraničnopolitickým ukotvením Slovenska vybranými politickými aktérmi v priebehu mesiaca pred konaním parlamentných volieb.

Na základe výsledkov analýzy je možné konštatovať, že obsah v rámci tém súvisiacich so zahraničnou politikou bol v jednoznačnej minorite v porovnaní s ostatnými komunikovanými oblasťami. Najčastejšie sa k nami skúmaným oblastiam vyjadrovala strana SMER-SSD a jej predstavitelia. Tí zároveň generovali svojimi príspevkami najviac interakcií. Za SMER-SSD nasledovali strany SNS, Republika, Progresívne Slovensko a ďalší. Z toho vyplýva, že zahraničnopolitické témy komunikovali najčastejšie aktéri, ktorí deklarujú, že Slovensko by sa nemalo pozeráť len na Západ, ale na „všetky svetové strany“, a ktorí otvorene vyjadrujú názor, že vojenskú pomoc Ukrajine je potrebné obmedziť alebo úplne zastaviť.

Tieto zistenia potvrdzuje aj analýza najúspešnejších príspevkov v počte interakcií týkajúcich sa vojny na Ukrajine a zahraničnopolitického smerovania Slovenska. Vo väčšine príspevkov, ktoré sa objavili v prvej 15-tke, sa aktéri vyjadrovali kriticky voči Ukrajine alebo komunikovali potrebu udržiavania dobrých vzťahov nielen so Západom, ale aj s Východom. Pri oboch témach sa najúspešnejším aktérom stal Robert Fico zo SMER-SSD. V neposlednom rade sa medzi skúmanými príspevkami objavovali nebezpečné komunikačné trendy, akými boli napríklad útoky na médiá, mimovládne organizácie či menšiny.

V prípade, že politickí aktéri splnia to, čo v priebehu septembra 2023 deklarovali na sociálnych sieťach, je možné očakávať zmenu zahraničnopolitického smerovania Slovenska v porovnaní s doterajším stavom. To by mohlo výrazne zhoršiť aktuálne postavenie Slovenska v západných štruktúrach, a zároveň by to s vysokou pravdepodobnosťou mohlo viesť k strate reputácie spoľahlivého partnera brániacej sa Ukrajiny.

Príloha 1: Kľúčové slová

Pri vyhľadávaní obsahu špecifických tém na účely jeho následnej analýzy bol použitý monitorovací nástroj *CrowdTangle*. Zber dát prebiehal na základe preddefinovaného zoznamu aktérov. Pri vyhľadávaní bol použitý nasledujúci zoznam kľúčových slov, ktorý obsahuje najčastejšie termíny používané pri komunikácii jednotlivých sledovaných tém. Zoznam v slovenskej verzii vyhľadávania zároveň obsahoval gramatické obmeny kľúčových slov:

Téma	Kľúčové slová
Vojna na Ukrajine	Ukrajina, ukrajinci, ukrajinky, ukrajinský, Kyjev, Zelenský, obilie, mier, rokovanie, podpora, pomoc, zbrane, zbrojenie, Rusko, Ruská federácia, Putin, ruský, Donbas, Krym
Zahraničnopolitické ukotvenie Slovenska	NATO, aliancia, zahraničná politika, ukotvenie, zahraničnopolitický, západ, EÚ, Európska únia, únia, Brusel, Washington, USA

Príloha 2: Zoznam aktérov

STRANA	AKTÉR	POČET SLEDOVATEĽOV na Facebooku
SMER-SSD	Robert Fico	261,000
	Erik Kaliňák	97,600
	Robert Kaliňák	43,800
	Ladislav Kamenický	41,900
	Ľuboš Blaha	39,000 (Telegram)
	Oficiálny profil strany	153,500
Progresívne Slovensko	Michal Truban	50,200
	Michal Sabo	47,500
	Michal Šimečka	49,400
	Irena Bihariová	24,900
	Michal Wiezik	21,600
	Oficiálny profil strany	57,000
HLAS-SD	Peter Pellegrini	322,400
	Erik Tomáš	59,600

	Denisa Saková	56,000
	Richard Raši	55,900
	Matúš Štaj Eštok	35,200
	Oficiálny profil strany	50,600
OĽaNO, KÚ, Za ľudí	Igor Matovič	277,000
	Jozef Pročko	76,000
	Peter Pollák	66,200
	Veronika Remišová	59,500
	Roman Mikulec	31,500
	Oficiálny profil strany	232,100
Republika	Milan Mazurek	199,900
	Milan Uhrík	171,500
	Marek Géci	56,100
	Tomáš Špaček	55,100
	Miroslav Suja	54,200
	Oficiálny profil strany	17,300
SaS	Richard Sulík	142,500

	Branislav Gröhling	61,300
	Juraj Droba	26,100
	Alojz Hlina	25,600
	Miroslav Žiak	22,400
	Oficiálny profil strany	131,700
KDH	Milan Majerský	22,800
	Branislav Škripek	9,600
	František Mikloško	7,400
	Martina Holečková	7,100
	Igor Janckulík	6,500
	Oficiálny profil strany	25,300
SNS	Andrej Danko	110,100
	Tomáš Taraba	74,200
	Rudolf Huliak	55,200
	Martina Šimkovičová	30,600
	Filip Kuffa	23,900
	Oficiálny profil strany	93,900

SME RODINA	Boris Kollár	146,300
	Milan Krajniak	60,900
	Miloš Svrček	23,300
	Martin Klus	27,400
	Petra Krišťuková	21,700
	Oficiálny profil strany	125,900

INFOSECURITY.SK